

**Рэнамінацыя ўнутрыпаселішчых аб'ектаў:
сутнасць, фактары, тыпы, прычыны, перыяды**

Мезенка Г.М.

Установа адукацыі “Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава”, Віцебск

У артыкуле разглядаюцца некаторыя праблемныя аспекты працэсу рэнамінацыі ўнутрыпаселішчых аб'ектаў, выяўляюцца фактары, якія абумоўліваюць гэты працэс, падкрэсліваюцца неабходнасць адрозніваць два тыпы рэнамінацыі – перайменаванне і аднаўленне былых назваў, вызначаюцца прыкметы, па якіх іх можна дыферэнцыраваць. Асаблівая ўвага надаецца прычынам і перыядам перайменаванняў.

Мэта даследавання – вызначэнне асаблівасцей працэсу рэнамінацыі ўнутрыпаселішчых лінейных і тэрытарыяльных аб'ектаў.

Матэрыял і метады. Матэрыялам даследавання паслужылі дадзеныя Дзяржаўнага кадастравага агенцтва Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі, Дзяржаўнага архіва Віцебскай вобласці; метады – дэскрыптыўны, класіфікацыйны, супастаўляльны, элементы статыстычнага.

Вынікі і іх абмеркаванне. Сярод існуючых у наш час змен назваў унутрыгарадскіх і ўнутрысельскіх аб'ектаў неабходна адрозніваць паміж сабой два розныя, хаця і нечым падобныя працэсы – перайменаванне і аднаўленне былых найменняў. Нягледзячы на тое, што назвы гэтых працэсаў маюць адзін і той жа сінанім (змена), яны значна адрозніваюцца зместава. Вылучаем некалькі прыкмет, па якіх іх можна дыферэнцыраваць, – колькасную і выніковую. Перайменаванні вуліц, завулкаў і іншых лінейных і тэрытарыяльных аб'ектаў унутры горада выразна падзяляюцца на два тыпы ў залежнасці ад таго, у выніку якой дзейнасці яны з'явіліся: 1) як вынік стыхійнай намінацыйнай дзейнасці, калі працуе фактар “прыроды рэаліі”; 2) як вынік валявых рашэнняў гарадскіх улад. Існавала тры разнавіднасці прычын, якія выклікалі перайменаванні другога тыпу. У развіцці беларускай урбаніміі было пяць актыўных перыядаў перайменаванняў.

Заклучэнне. Рэнамінацыю можна разглядаць як другую намінацыю ўнутрыпаселішчнага аб'екта, якая, аднак, істотна адрозніваецца ад намінацыі як першаснага іменавання лінейных і тэрытарыяльных аб'ектаў. Іх адрозненне пацвярджаецца, у першую чаргу, тым, што вывучэнне працэсаў рэнамінацыі вылучае якасна новыя праблемы, якія не разглядаліся ў рамках тэорыі намінацыі.

Такім чынам, стварэнне тэорыі рэнамінацыі ўяўляецца адной з актуальных і перспектывных задач сучаснай анамастыкі.

Ключавыя словы: віконім, намінацыя, рэнамінацыя, унутрыпаселішчны аб'ект, сацыякультурныя рэаліі, урбананім.

**Renomination of Intra-Settlement Objects:
Essence, Factors, Types, Causes, Periods**

Mezenka H.M.

Educational Establishment “Vitebsk State P.M. Masherov University”, Vitebsk

The article examines certain problematic aspects of the process of renaming intra-settlement objects, identifies the factors that determine this process, emphasizes the need to distinguish between two types of renaming – renaming and restoration of the former names, identifies features by which they can be differentiated. Particular attention is paid to the causes and periods of renaming.

The purpose of the study is to determine distinctive features of the process of renaming of intra-settlement linear and territorial objects.

Material and methods. The study was based on data obtained from the State Cadastral Agency of the Republic of Belarus, the National Historical Archive of Belarus, the State Archives of Vitebsk Region; the following methods were used – descriptive, classification, comparative, elements of statistic method.

Findings and their discussion. Among the current changes in the intra-city and intra-village objects, it is necessary to distinguish between the two different, although somewhat relatable, processes – renaming and restoration of the former names. Despite the fact that the names of these processes have the same synonym (change), they differ significantly in content. We identify several signs by which they may

be differentiated – quantitative and resultative. Renaming streets, alleys and other linear and territorial objects within the city is clearly divided into two types depending on the activity as a result of which they appeared: 1) as a result of spontaneous nominative activity, when the factor “nature of reality” works; 2) as a result of the willful decisions of the city authorities. There were three kinds of reasons that caused renaming of the second type. There were five active periods of renaming in the development of Belarusian urbanonymy.

Conclusion. Renaming can be considered as a secondary nomination of an intra-settlement object, which, however, differs significantly from the nomination as a primary naming of linear and territorial objects. Their difference is confirmed, first of all, by the fact that the study of renaming processes highlights qualitatively new problems which have not been considered within the theory of nomination.

Thus, the creation of the theory of renaming is one of the crucial and promising tasks of modern onomastics.

Key words: viconym, nomination, renaming, intra-settlement object, social and cultural realities, urbanonym.